

Paraša: Noach

6 907 písmen

1 861 slov

153 veršů

230 řádek

Žádná micva (i když...)

אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נֹחַ נִחַ אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה בְּדַרְתּוֹ אֶת־
הָאֱלֹהִים הַתְּהַלְקֵה־נֹחַ:

Toto je rodopis Noacha. Noach byl muž spravedlivý a přímý ve svém pokolení, Noach kráčel s Bohem.

Sidra pro tento týden: Noach**1. alija (Be-rešit 6:9–22)**

Paraša začíná rekapitulací závěru předchozí paraši – Noach je uveden jako spravedlivý člověk, který „kráčel s Bohem“. Jsou zmíněni i jeho tři synové – Šem, Cham a Jefet. Jelikož se lidská civilizace stala v Božích očích zkaženou, Bůh oznamuje, že veškerý život zahubí potopou – zachránit se může pouze Noach a jeho synové se svými ženami, a to tak, že postaví archu, do níž se má kromě jeho rodiny vejít i pár od každého nekošer suchozemského zvířete, od savců přes plazy až po ptáky.

2. alija (7:1–16)

Od každého košer zvířete má Noach do archy vzít sedm párů. Noach je starý 600 let, když začíná potopa. Nejprve sedm dní prší mírný déšť, poté silně prší 40 dní a nocí a zároveň voda vyvěrá ze země.

3. alija (7:17–8:14)

Když voda vystoupí až nad vrcholky hor, na zemi jsou ze suchozemských tvorů naživu pouze ti, které vzal Noach do své archy. Déšť pokračuje dalších 150 dní, poté ustává a voda začíná opadat. Po dalších 150 dnech se archa usazuje na hoře Ararat. 10. měsíce se objevují vrcholky ostatních hor. Noach vysílá z archy nejprve havrana, poté holubici, aby zjistil, jestli je venku suchá země. Holubice nejprve zemi nenalézá, při druhém pokusu po sedmi dnech se vrací s olivovou ratolestí a při třetím pokusu po dalších sedmi dnech se už nevrací vůbec.

4. alija (8:15–9:7)

Noach, jeho rodina a všechna zvířata konečně opouští archu. Noach obětuje z každého čistého zvířete i ptáka oběť Bohu, ten slibuje, že již nikdy neodsoudí život na zemi k zániku kvůli lidem a jejich činům.

5. alija (9:8–17)

Bůh ustanovuje novou smlouvu s lidmi, že již nikdy nepřivede na zemi potopu. Znamením této smlouvy bude duha – kdykoli se během deště duha objeví, připomene Bohu smlouvu, kterou uzavřel.

6. alija (9:18–10:32)

Tóra poprvé zmiňuje Chamova syna Kenaana. Na obdělávatelné zemi Noach vysází vinici, sklídí z ní révu, vylisuje z ní víno a – opije se. V podroušeném stavu usne neoblečený ve stanu, kde ho uvidí jeho syn Cham, což je bráno jako projev neúcty. Noach Chama i Kenaana prokleje. Šem a Jefet svého otce přikryjí, čímž si získají jeho požehnání. Noach umírá ve věku 950 let. Výčet Chamových a Jefetových potomků.

7. alija (11:1–32)

Všichni lidé na zemi hovoří stejným jazykem a rozhodnou se postavit město a věž, která bude čnit až do nebes. Bůh zmate jejich jazyky tak, že se nedokáží domluvit, a místo bude nazváno Bavel (Babylón). Rodopis Šema a jeho potomků až k Terachovi a Avramovi. Terach měl tři syny: Avrama, Nachora a Harana. Terach bere svého syna Avrama i s jeho neplodnou ženou Saraj a Haranova syna Lota, a odchází z Uru Chaldejského do Charanu.

Haftara (Ješaja 54:1–55:5)

Zatímco čtení z Tóry končí putováním Avrama a Saraj a zmínkou o její neplodnosti, haftara začíná slovy: „Zapěj, neplodná, která jsi děti neporodila...“ Haftara ale především zmiňuje vody Noachovy“ a opakuje ubezpečení, které Bůh dává svému lidu: „Má milost se od tebe nevzdálí, má smouva pokoje zůstane neotřesená.“

Co podle vás znamená, že kráčel s Bohem? A měl Noach povědomí o pravidlech kašrutu?

Jom šabaton je jednou z oblíbených šabatových písní – znáte její refrén? Na co odkazuje?

Jak se má v budoucnu projevit prokletí Chama (a Kenaana) za to, že zneuctil svého otce, a jak budou naopak odměněni Šem a Jefet?

7 noachidských přikázání

Sefer ha-chinuch (kterým se při vypočítávání micvot řídím jako závazným) neuvádí pro parašu Noach žádnou micvu. Rambam z této paraši vybírá micvu peru u-revu, tedy plodte se a množte se – tento příkaz dostávají stejně jako první člověk i jediní lidé, kteří přežijí potopu (a lidský rod tak „jede“ jakoby od začátku) – ale ten ji pro změnu neuvádí v paraše Be-rešit.

Židovská tradice ale zná ševa micvot bnej Noach, sedm přikázání, která byla lidem dána po potopě a která jsou závazná pro celé lidstvo.

V samotném textu Tóry je zmíněn zákaz jíst maso z živých zvířat, nevráždit a ustanovit soudy. Rabínská tradice k těmto přikázáním ještě přidává neuctívat modly, nezlořečit Bohu, nesmilnit nebo páchat jiné nemoralnosti, a nekrást. Některé rabínské prameny se úplně neshodují v tom, jestli a kolik z těchto přikázání byla dána již Adamovi, případně kolik jich nakonec lidé jako potomci Noachovi dostali – bylo jich sedm, třicet nebo snad sto – ale na tom už tolik nesejde. Podstatné je, že člověka od počátku provázela určitá morální pravidla, která byla zcela zásadní pro lidskou existenci.

Když Bůh litoval toho, že stvořil člověka, neboť země byla plná zkaženosti, šlo prý právě o to, že lidé nectili ani tyto elementární zásady, které by se daly shrnout jedním slovem – respekt. Respekt ke stvořiteli světa a jeho stvoření, ke zvířatům i k lidem, k jejich životům, majetku a právům.

Dokážete postavit archu?

Noach stavěl archu 120 let, což je i vzhledem k jeho věku opravdu dlouho. Archa měla impozantní rozměry – 300×50×30 loktů (1 loket může mít cca 0,5 m).

Měla postranní vchod a tři paluby – na horní žil Noach se svou rodinou, prostřední byla pro zvířata a spodní byla pro odpad. Ano, přece to všechno nebudeme vyhazovat do moře. Dnes si můžete postavit alespoň zmenšeninu archy z čehokoli doma – od papírových skládaček přes lego až po opravdovou dřevěnou loď z hobby-kit stavebnic – a můžeme se předhánět, kolik figurek zvířat se nám do ní podaří dostat.

Jeden midraš říká, že důvod, proč stavba archy trvala tak dlouho, je ten, že stromy, ze kterých byla archa zbudována, Noach sám sázel a čekal, až vyrostou. Tento přístup, který v lecčem připomíná doktrínu o udržitelném rozvoji a obnovitelných zdrojích, je poněkud překvapující v situaci, kdy Noach věděl, že Zemi stejně přikryjí vody a všechny stromy stejně uhynou. Tóra nicméně v případě materiálu nehovoří ani o cedrech, ani o cypřiších, nýbrž o dřevě stromu gofer – který se už nikdy v Tóře neobjevuje a my proto nevíme, o jaký strom se jedná. Snad, jak říká Ibn Ezra, je to lehké dřevo ze stromu, který roste poblíž vod, snad rákos?

Archa se totiž hebrejsky řekne teva. Tóra tento výraz používá ještě jednou – pro košík, ve kterém Jocheved vyšle Mošeho po Nilu. Je symbolické, že teva tak označuje jak tu největší loď, jakou člověk do té doby postavil, schopnou pojmout všechny druhy na planetě, tak i košík, do kterého se sotva vejde nemluvně. V obou případech ale nejde o nic menšího, než o záchranu – v prvním případě o záchranu lidstva, v tom druhém o záchranu lidskosti.

